

Motion till riksdagen 2022/23:1346

av Peter Hultqvist m.fl. (S)

Säkerhet i drift och underhåll av elnät

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning och certifiering av anställda i kraftbranschen samt om inhemsk kompetens hos elnätsägarna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det säkerhetspolitiska läget har över tid förändrats. Det har sin direkta koppling till utvecklingen i Ryssland. Rysslands anfallskrig mot Ukraina visar tydligt sårbarheten i det civila samhället och hur angrepp riktas mot civil infrastruktur. Självfallet så har den civila infrastrukturen ett starkt underrättelsevärde i både freds-, gråzons- och krigssituation. En antagonistisk makt ser fördelar i att kartlägga den i händelse av eventuella framtida sabotage eller attacker. När det gäller elmarknaden så är samhällets robusthet, kontroll och möjlighet till styrning avgörande för leveranssäkerhet, stabil drift och en fungerande organisation. Tyvärr har samhällets möjlighet till styrning och de enskilda bolagens kontroll av den egna verksamheten kraftigt reducerats. Det är ett resultat av elmarknadens avreglering. En tydligt negativ effekt är att företag inom denna sektor styckats upp och stora delar av verksamheten har lagts ut på entreprenad. En stor del av verksamheten sköts av underentreprenörer. Stora delar av underhållet och ombyggnationen av elnät sköts av utstationerad arbetskraft. Detta öppnar för informationsinhämtning om hur våra system är uppbyggda och hur de fungerar. Från säkerhetspolitisk synvinkel är det inte rimligt att utländska företag är kraftigt över-representerade inom denna sektor. I Sverige är den egna kompetensen inom delar av dessa områden svag. Gruppen personer som exempelvis kan bygga och hantera stamnätet är liten. Det finns heller inget krav på att nätägarna ska vara ålagda att ha egen bygg- och underhållsverksamhet. Idag har man inte egna anställda för reparationer, felavhjälpning eller driftsskötsel. Sverige måste satsa på att utbilda personal inom dessa nödvändiga och samhällskritiska sektorer. Det måste helt enkelt levereras utbildningar som kan motsvara framtidens teknikskiften men också bevara och utveckla den

inhemska kompetensen. Detta bör vara både ett intresse för branschen och ett övergripande samhällsintresse. Svenska kraftnät och de övriga elnätsägarna måste kunna ha egen kompetens och personal anställd för att kunna projektera, bygga och underhålla elnäten. Såväl driftsmässiga som säkerhetspolitiska skäl talar för detta. Det är orimligt att utländska intressen är så pass dominerande inom det svenska elsystemet. Lycksökare och oseriösa företag måste motverkas. Det måste finnas certifieringskrav i förhållande till de olika yrkesgrupperna som säkerställer både kompetens och förmåga.

Peter Hultqvist (S)

Lars Isacsson (S)

Sofie Eriksson (S)